

консолідує чинний фактор. І тому необхідно чітко проводити державну політику щодо утвердження української мови як державної.

Сьогоднішні серйозні виклики для українства є водночас і можливостями для його якісних позитивних змін. Пропагування спілкування українською серед вже україномовних студентів ВНЗ України дозволить охопити широке коло носіїв української серед молоді та підтримати їхню мовну стійкість.

Багато охопити всі ВНЗ Південно-Східної та Центральної України, а також ВНЗ Чернівців, Рівного та Ужгорода. Кампанія з переконання завжди використовувати рідну українську має бути спрямована на конкретну цільову аудиторію, в нашому випадку – студентську.

Варто змістити акцент з апеляції до краси мови, історії тощо на заклики не зраджувати себе, бути більш психологічно стійким і не відмовлятися від своєї мови, як від частини свого «Я». І суттєвим елементом має бути постійне створення цікавого контенту саме українською.

СЕКЦІЯ 10

ІСТОРІЯ НАУКИ І ТЕХНІКИ

Аджоев М. З.
НТУ «ХП»

ПАТОН ЄВГЕН ОСКАРОВИЧ - ГЕНІЙ МОСТОВУВАННЯ ТА ЗВАРЮВАННЯ

Патон Євген Оскарович був відомим вченим в галузі зварювання та мостобудування, розробником унікальних методів зварювання, керівником Інституту зварювання, який зараз носить його ім'я, академіком і пізніше віце-президентом АН УРСР, Героєм Соціалістичної Праці.

Євген Оскарович народився і здобував освіту за кордоном. Його першим місцем роботи було Московське інженерне училище, в якому він викладав близько восьми років. У 1904 році переїздить до Києва, де

викладає і займається науковою діяльністю в Київському Політехнічному Інституті. Саме тут і починається його активна наукова діяльність у галузі зварювання та в мостобудуванні.

Історики досі сперечаються, у яку саме галузь все ж таки Патон Старший зробив найбільший внесок, оскільки його діяльність була дуже багатогранною. Після 6 років роботи в КПІ він відзначився як автор оригінальних проектів мостів, серед яких – ажурний «Міст закоханих» у Мар'їнському Парку міста Київ. З 1921 року очолив мостовипробувальну станцію в Києві.

У 1929 році вчений організовує зварювальну лабораторію зі штатом з п'яти осіб, яка в 1934 році еволюціонує в Науково-дослідний інститут електрозварювання Академії Наук. Результатом першої п'ятирічки інституту стало найважливіше відкриття – автоматична швидкісна зварювання під флюсом, що було справжнім революційним кроком в галузі електрозварювання. Приблизно через рік, Патон зробив доповідь про швидкісне зварювання та його практичне застосування. В результаті було прийнято постанову про впровадження цього механізму у двадцяти найбільших заводах країни і призначення Євгена Оскаровича держрадником при Раді Народних Комісарів СРСР. Важливим є і те, що за винаходи даного методу зварювання Патон був нагороджений Сталінською премією першого ступеня. У цьому ж році він пише книгу на цю ж тему, яка видається протягом шести днів!

Геній зварювання хотів у будь-який доступний йому засіб допомогти своїй країні в часи Другої Світової Війни і тому він пише листа Сталіну такого змісту: «... У моєму віці я навряд чи можу бути корисним на фронті. Але у мене є знання і досвід, і я прошу Вас використовувати мене як фахівця там, де Ви знайдете можливим і потрібним. Батьківщина в небезпеці, і я хочу свої останні сили віддати на її захист ». За його рекомендацією Урядова Рада з евакуації перевела Інститут електрозварювання на Північний Урал.

Наукові дослідження увінчалися успіхом. Застосування автоматичного зварювання корпусів танків на Уральському танковому заводі в 1942 році підвищило продуктивність зварювальних робіт приблизно в 8 разів. Технології по зварюванню спеціальних сталей були впроваджені в

оборонну промисловість, що істотно вплинуло на темпи виробництва озброєння, танків, бомб та ін.

Після війни Євген Оскарівч очолює роботи зі створення наукових основ зварювання, широкого впровадження зварювання в промисловість, створення і впровадження в промисловість поточкових складально-зварювальних ліній.

У 1945 році Патон, фахівець в галузі зварювальних робіт, далекий від таких перспективних наукових напрямків, як ядерна фізика, генетика, інформатика, був обраний для керівництва українською наукою. Справжні причини призначення знало лише вузьке коло керівництва СРСР. Країна стояла на порозі ядерної гонки.

Найбільш відповідальним процесом виготовлення корпусу балістичної ракети, що відчуває при запуску гігантські навантаження, було зварювання, що забезпечує монолітність всієї конструкції. Завдання виготовлення корпусів міжконтинентальних ракет було з успіхом освоєно на Новокраматорському заводі важкого машинобудування.

За участю Патона були спроектовані і створені перші поточкові лінії в зварювальному виробництві, розроблена апаратура для автоматичного зварювання, створені індустриальні способи зварювання. Швидше, дешевше, надійніше стали будуватися каркаси заводських цехів, цистерни і вагони, парові котли.

Під керівництвом Патона в 1953 році в Києві побудовано суцільнозварний міст через Дніпро. У всій цій 1150-метровій громаді немає жодної заклепки. Він суцільнозварний. У цій споруді – творінні Патона – злилися воедино дві справи, яким він присвятив своє життя: мостобудування і зварювання.

Помер і похований Євген Оскарівч Патон у Києві. Науковий внесок видатного вченого був відзначений високими державними і науковими преміями та нагородами: Державна премія СРСР (1941), два ордени Леніна, 4 інших ордена, а також медалі.

Після смерті генія мостобудування та зварювання, його справу продовжив і в даний момент продовжує його син - Патон Борис Євгенович.